

2. Què són els drets dels infants?

La Convenció sobre els drets de l'infant marca un punt d'inflexió, perquè reconeix a escala mundial que els infants no només han d'estar subjectes a protecció sinó que també són posseïdors de drets polítics i socials.

Maud de Beur-Buquicchio,
Secretària general adjunta del Consell d'Europa¹

La Convenció de l'ONU sobre els drets de l'infant (CDI) té un enfocament ideal per tal que els infants coneguin els seus drets humans. Com que especifica que els drets humans són especialment importants en el cas dels infants, tothom, però sobretot els infants, pares, mares i adults que treballen amb infants, hauria d'estar familiaritzat amb aquest important element del marc internacional dels drets humans. El PETIT COMPASS emmarca els drets dels infants dins del context més ampli dels drets humans com un tot i pretén que els infants comprenquin que, com tots els demés membres de la família humana, ells també són subjectes de drets.

L'Assemblea General de les Nacions Unides va adoptar la Convenció sobre els drets de l'infant el 1989, després de gairebé una dècada de compromís i negociació entre els estats membres i d'extenses consultes a les ONG. Des de llavors hi ha més països que han ratificat aquesta Convenció que qualsevol altre tractat de drets humans i amb menys **reserves**, que són les excepcions formals a algunes parts amb les quals un Estat podria no estar d'acord. La Convenció sobre els drets de l'infant (també denominada la **Convenció dels Infants**) defineix com a infant qualsevol persona per sota dels divuit anys i declara que l'infant es posseïdor ple de drets humans. Conté 54 articles de drets dels infants que es poden dividir en tres categories generals, a vegades conegudes com «les tres P»:

- **Protecció**, que garanteix la seguretat dels infants i cobreix temes específics com els maltractaments, la manca d'atenció i l'explotació;
- **Provisió**, que cobreix les necessitats especials dels infants, com ara l'educació o l'atenció mèdica;
- **Participació**, que reconeix el **desenvolupament progressiu** de l'infant per prendre decisions i participar en la societat a mesura que s'aproxima a la maduresa.

La Convenció conté diversos enfocaments innovadors en el camp dels drets humans. El dret dels infants a la participació constitueix un àrea que no s'havia tractat abans a la DUDH (1948) o a la Declaració dels drets de l'infant (1959). Una altra innovació de la Convenció és l'ús del masculí i el femení en comptes del masculí genèric per abastar tant homes com dones.

La Convenció emfatitza fermament la primacia i importància del rol, autoritat i responsabilitat de la família de l'infant. Reafirma el dret de l'infant no només a rebre la llengua i cultura de la família, sinó també que aquesta llengua i aquesta cultura siguin respectades. La Convenció també exhorta l'Estat a donar suport a les famílies que no puguin donar a l'infant un nivell de vida adequat.

Al mateix temps que reconeix la importància de la família pel benestar de l'infant, la Convenció dels Infants els reconeix com a individus subjectes de drets, i els garanteix, tal com sigui apropiat segons el seu estadi de desenvolupament, el dret a la identitat, a la privacitat, a la informació, al pensament, consciència i religió, a l'expressió i a l'associació.

La Convenció ha tingut un enorme impacte a tot el món. Ha intensificat els esforços de les agències de l'ONU pels drets dels infants, com ara UNICEF i l'Organització Internacional del Treball (OIT); ha afectat els subseqüents tractats sobre els drets dels infants (per exemple, la Convenció de La Haia sobre l'adopció internacional, que parla del dret de l'infant a tenir una família més que no pas del dret de la família a tenir un infant, i la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat); ha concentrat els moviments internacionals per eradicar formes dominants d'abús o maltractament infantil, com ara la prostitució infantil o els menors soldat, dos fets que ara són subjecte de **protocols internacionals** (esmenes a la CDI).

Principis generals de la Convenció dels Infants

Els drets dels infants a la CDI reflecteixen quatre principis generals:

1. **No-discriminació (article 2):** tots els drets són vàlids per a tots els infants sense excepció. L'Estat té l'obligació de protegir els infants contra qualsevol forma de discriminació.
2. **L'interès superior de l'infant (article 3):** el factor determinant en totes les accions que tinguin a veure amb qualsevol infant haurà de ser el seu interès superior o primordial. En tots casos, els interessos dels infants tenen prioritat per sobre dels interessos dels adults implicats (com ara pares i mares, mestres, cuidadors). Tot i així, la qüestió de com decidir la protecció dels interessos de l'infant continua essent difícil de determinar i resta oberta a discussió.
3. **Els drets a la vida, la supervivència i el desenvolupament (article 6):** el dret de l'infant a la vida li és inherent, i és obligació de l'Estat garantir la supervivència i el desenvolupament de l'infant. Això significa que no es pot condemnar a mort als infants ni es pot posar fi a la seva vida.
4. **Respecte a l'opinió del infant (article 12):** l'infant té dret a expressar la seva opinió i que aquesta es tingui en compte en qualsevol assumpte que li afecti.

REFLEXIÓ: *L'interès superior de l'infant és un principi fonamental de la Convenció sobre els drets de l'infant. Però qui decideix què és el millor per a l'infant? Què passa quan els pares, mares, mestres, autoritats o el mateix infant tenen opinions que entren en conflicte sobre què és «el millor» per a l'infant?*

La Convenció sobre els drets de l'infant és un poderós instrument que per la seva pròpia naturalesa implica el jovent en l'examen dels seus propis drets. També és una eina efectiva per ajudar persones de totes les edats a identificar les complexes responsabilitats que acompanyen el fet de garantir aquests drets per als infants. Fer servir la Convenció d'aquesta manera ensenyarà als infants com defensar els seus propis interessos.

Supervisió de la Convenció sobre els drets de l'infant

Com tots els tractats sobre els drets humans, la Convenció sobre els drets de l'infant conté articles que estableixen com se supervisarà la conformitat dels governs amb el tractat. A la Part II de la Convenció (articles 42-45) s'estableixen els procediments i requisits:

- Es requereix que els governs donin a conèixer extensament els drets de la Convenció tant a infants com a persones adultes (article 42);
- Estableix el Comitè dels drets dels infants, un cos format per experts independents que supervisa la implementació de la Convenció sobre els drets de l'infant als estats signants (article 43);
- Requereix als Estats que informin cada cinc anys dels esforços realitzats per implementar la Convenció (article 44);
- Anima a la cooperació internacional per a la implementació de la convenció, en especial amb agències especialitzades de l'ONU com UNICEF (article 45).

Aquests informes obligatoris, normalment preparats per alguna agència governamental especialitzada en assumptes d'infància, indiquen qui no gaudeix de quins drets, identifica els impediments i obstacles existents per complir amb els drets i què pretén fer el govern per superar aquests reptes. L'informe es presenta al Comitè sobre els Drets dels Infants a Ginebra, on hi ha l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans, la qual el revisa i realitza recomanacions per a accions futures.

REFLEXIÓ: Quina agència governamental prepara l'informe sobre la implementació de la Convenció sobre els drets de l'infant al teu país? D'on treu la informació?

El teu país informa regularment de la seva implementació de la Convenció sobre els drets de l'infant?

El procés de supervisió i informació també dona l'oportunitat a les institucions de la societat civil, com ara ONG, agències especialitzades, infants i jovent, i d'altres persones en contacte amb la infància, de participar activament. Poden fer un **informe complementari** o **alternatiu** que qüestionari les declaracions del Govern o parli de temes que s'han omès a l'informe oficial.²

REFLEXIÓ: Al teu país s'han entregat informes complementaris o alternatius? Si és així, qui els fa? En quins temes difereixen dels del govern?

Supervisió dels drets dels infants

Sovint l'ONU designa un expert per fer de **Relator especial** per tal de reunir informació sobre un tema o un país conflictius. Com a resposta a la preocupació internacional per la creixent explotació sexual comercial i el comerç d'infants, el 1990 l'Assemblea General de les Nacions Unides va crear el mandat d'un relator que busqués informació i la transmetés sobre el comerç d'infants, la pornografia infantil i la prostitució infantil.

Un cert nombre d'organitzacions no governamentals també supervisa com s'implementa la Convenció sobre els drets de l'infant. Algunes són grans organitzacions internacionals de defensa dels infants, com ara *Save the Children* o *Children's Rights Information Network*, CRIN (Xarxa d'informació sobre els drets de l'infant). D'altres operen en l'àmbit regional o nacional. A Europa, per exemple, la Xarxa Europea de Defensors per a la Infància (ENOC, per les seves sigles en anglès) investiga, critica i publicita accions administratives que podrien estar vulnerant la CDI. El defensor de la infància pot intervenir per separat dels representants legals, pares, mares o cuidadors que representen els drets de l'infant en diversos casos civils o criminals en què els infants estiguin directament o indirectament implicats. La Xarxa inclou representants d'Àustria, Bèlgica, Dinamarca, Espanya, Finlàndia, França, Gal·les, Hongria, Islàndia, Irlanda, Lituània, l'antiga República Iugoslava de Macedònia, Noruega, Portugal, la Federació Russa, i Suècia.³

Promoció de la Convenció sobre els drets de l'infant

La societat civil, els infants, el professorat, els pares i mares i altres agents poden tenir un paper de vital importància per a la conscienciació i la pressió que permeti prendre mesures per a la promoció dels drets dels infants. Per assegurar-se que totes les persones que treballen amb infants, així com els propis infants, són conscients d'aquests drets, la Convenció sobre els drets de l'infant s'ha de trobar a les biblioteques escolars, i ser llegida i parlar-ne a l'aula i en família.

Una de les maneres més importants de promoure la Convenció és a través d'una educació sistemàtica en drets humans, que comenci des dels primers anys de la infància. Cada infant té dret a conèixer els seus drets i els dels altres.

.....

Recursos d'utilitat

- Eide, Asbjørn and Alfredsson, Guthmundur, *The Universal Declaration of Human Rights: A common standard of achievement*: Martinus Nijhof, 1999.
- Franklin, Bob, *Handbook of Children's Rights*: Routledge, 2001.
- Hodgkin, Rachel and Newell, Peter, *Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child*: UNICEF, 2002.

.....

Pàgines web d'utilitat

- Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans: <<http://www.ohchr.org/english>>
- Amnistia Internacional: <<http://www.amnesty.org>>
- Children's Rights Information Network (Xarxa d'informació sobre els drets de l'infant): <<http://www.crin.org>>
- Consell d'Europa: <<http://www.coe.int>>
- Democracy and Human Rights Education in Europe: <<http://www.dare-network.org>>
- European Children's Network (EURONET): <<http://www.europeanchildrensnetwork.org>>
- Human Rights Watch: <<http://www.hrw.org>>
- UNESCO: <<http://www.unesco.org>>
- UNICEF: <<http://www.unicef.org>>
- Xarxa Europea de Defensors per a la Infància (ENOC): <<http://www.ombudsnet.org>>

ASSOCIACIÓ D'EDUCADORS EN DRETS HUMANS
 Impressió amb finalitat educativa descarregada
 des del web aheadedu.org/PetitCompass

.....

Referències

- 1 Discurs proclamat a la Conferència sobre Justícia Internacional per als Infants, 17 de setembre de 2007.
- 2 Action for the Rights of the Children (ARC), CD d'UNICEF i Save the Children Alliance, 2003: <<http://www.arc-online.org/using/index.html>>
- 3 Vegeu <<http://www.ombudsnet.org>>

